

Upplevelser gällande familjeförberedelse på diskussionsforum

Upplevelser gällande familjeförberedelse på diskussionsforum
– en netnografisk studie

Margit Laitinen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Barnmorska
Identifikationsnummer:	20016
Författare:	Margit Laitinen
Arbetets namn:	Upplevelser gällande familjeförberedelse på diskussionsforum – en netnografisk studie
Uppdragsgivare:	Arcada
<p>Sammandrag:</p> <p>Familjeförberedelsens syfte är att vägleda föderskan och stödpersonen genom processen, att bli en familj då de inleder ett nytt kapitel i livet tillsammans med ett nyfött barn. Olika diskussionsforum idag är ytterst tillgängliga och enkla källor för att få tag på information på webben. Därför analyseras i detta lärdomsprov genom en netnografisk studie om vad som skrivs på diskussionsforum gällande familjeförberedelse.</p> <p>Syftet med lärdomsprovet är att uppnå ett resultat som bidrar till förbättrings- och utvecklingsförslag. Som sedan kan användas av vårdpersonal för att utveckla familjeförberedelse och deras möjligheter att ge likvärdig information om familjeförberedelse.</p> <p>Lärdomsprovet tillhör projektet digitalt hälsobeteende. Projektet ämnar öka på förståelsen för hälsorelaterade frågor, särskilt med tanke på att svar på frågor relaterade till hälsa i allt högre grad utreds på internet, utan att vårdpersonal inkluderas. Frågeställningen i detta arbete är: Hur beskrivs deltagande i familjeförberedelse på diskussionsforum? Metoden som valts är netnografi, vilket innebär i detta arbete analysering av diskussionsforum.</p> <p>Insamling av data har genomförts genom att granska två de mest använda finska diskussionsforum i Finland. Inläggen som valdes för vidare analys var skrivna under åren 2006–2021. För att skydda personernas anonymitet i detta arbete, presenteras inte diskussionsforumen mer specifikt.</p> <p>Den teoretiska referensramen som valts utgår ifrån Barbro Gustafsson (1997) teorin om bekräftelse och SAUK – modellen. Denna modell används inom bekräftande omvårdnad. Studiens resultat visar att familjeförberedelse inte är en jämlik upplevelse för alla som deltar, då upplevelserna visade sig skilja mycket från varandra på diskussionsforumen.</p>	
Nyckelord:	familjeförberedelse, familjeförberedelsekurs, diskussionsforum, netnografi, upplevelser
Sidantal:	39
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Midwife
Identification number:	20016
Author:	Margit Laitinen
Title:	Experiences with parental education courses on discussion forums - a netnographic study
Commissioned by:	Arcada
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of parental education is to guide the mother and the support person through the process of becoming a family as they begin a new chapter in their lives with a newborn child. Various discussion forums today are extremely accessible and easy sources of information on the web. Therefore, this thesis analyzes through a netnographic study what is written on discussion forums about family preparation. The aim of the thesis is to achieve a result that contributes to suggestions for improvement and development. Which can then be used by health professionals to develop parental education and their ability to provide equal information about it. The thesis is part of the Digitalt hälsobeteende (translation: Digital health behavior) project. The project aims to increase the understanding of health-related issues, especially given that answers to health-related questions are increasingly investigated online, without the involvement of health professionals. The question in this thesis is: How is participation in parental education described on discussion forums? The method chosen is netnography, which in this thesis means analyzing discussion forums. Data collection has been carried out by reviewing two of the most used Finnish discussion forums in Finland. The posts selected for further analysis were written in the years 2006-2021. To protect the anonymity of the persons in this work, the discussion forums are not presented more specifically. The theoretical framework chosen is based on Barbro Gustafsson's (1997) theory of affirmation and the SAUK model. This model is used in affirmative nursing. The results of the study show that family preparation is not an equal experience for all participants, as the experiences on the discussion forums proved to be very different from each other.</p>	
Keywords:	parental education, parental education course, discussion forum, netnography, experiences
Number of pages:	39
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kättilö
Tunnistenumero:	20016
Tekijä:	Margit Laitinen
Työn nimi:	Keskustelupalstoilla jaetut kokemukset perhevalmennuksesta - netnografinen tutkimus
Toimeksiantaja:	Arcada
<p>Tiivistelmä: Perhevalmennuksen tavoitteena on opastaa äitiä ja tukihenkilöä perheeksi tulon prosessissa, kun he aloittavat uuden elämänvaiheen vastasyntyneen lapsen kanssa. Erilaiset keskustelufoorumit ovat nykyään erittäin helppokäyttöisiä ja helppoja tietolähteitä verkossa. Siksi tässä opinnäytetyössä analysoidaan netnografisen tutkimuksen avulla, mitä keskustelupalstoilla kirjoitetaan perhevalmennuksesta. Opinnäytetyön tavoitteena on saada aikaan tulos, joka edistää parannus- ja kehittämisehdotuksia. Näitä tuloksia terveydenhuollon ammattilaiset voivat sitten hyödyntää perhevalmennuksen kehittämiseksi ja kehittää kykyään tarjota tasavertaista tietoa perhevalmennuksesta. Opinnäytetyö on osa Digitalt hälsobeteende (käännös: Digitaalinen terveyskäyttäytyminen) -hanketta. Hankkeen tavoitteena on lisätä ymmärrystä terveyteen liittyvistä kysymyksistä. Erityisesti, kun otetaan huomioon, että vastauksia terveyteen liittyviin kysymyksiin selvitetään yhä useammin internetissä ilman terveydenhuollon ammattilaisten osallistumista. Opinnäytteen kysymyksenä on: Miten osallistumista perhevalmennukseen kuvaillaan keskustelupalstoilla? Menetelmäksi on valittu netnografia, joka viittaa tässä työssä keskustelupalstojen analysointiin. Aineistonkeruu on toteutettu tarkastelemalla kahta Suomessa eniten käytettyä suomalaista keskustelufoorumia. Tarkempaan analyysiin valitut viestit on kirjoitettu vuosina 2006-2021. Tässä työssä henkilöiden anonyymiteetin suojaamiseksi keskustelufoorumeita ei esitellä tarkemmin. Valittu teoreettinen viitekehys perustuu Barbro Gustafssonin (1997) hyväksyntäteoriaan ja SAUK-malliin. Tätä mallia käytetään hyväksyvässä hoitotyössä. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että perhevalmennus ei ole kaikille osallistujille yhtäläinen kokemus, sillä kokemukset keskustelupalstoilla osoittautuivat hyvin erilaisiksi.</p>	
Avainsanat:	perhevalmennus, perhevalmennuskurssi, keskustelufoorumi, netnografia, kokemuksia
Sivumäärä:	39
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	6
2	BAKGRUND	7
2.1	Historia om familjeförberedelse	8
2.2	Familjeförberedelse och statistik	8
2.3	Familjeförberedelsens utmaningar	11
2.4	Familjeförberedelse i Helsingfors	13
3	FRÅGESTÄLLNING OCH SYFTE	14
4	TIDIGARE FORSKNING	14
4.1	Datainsamling av tidigare forskning	15
4.2	Sammanfattning av tidigare forskning	22
5	TEORETISK REFERENSRAM	23
6	ETIK	25
7	METOD OCH DATAINSAMLING	26
7.1	Netnografi	26
7.2	Datainsamling av material	27
8	RESULTAT	31
9	DISKUSSION	33
10	KRITISK GRANSKNING	35

1 INLEDNING

I detta lärdomsprov görs en netnografisk studie om vad som skrivs på diskussionsforum gällande familjeförberedelse. I framställningen tas i beaktande särskilt föderskors och stödpersoners upplevelser om familjeförberedelse.

Då information på grund av internet och de sociala medierna är mer tillgängligt än någonsin, söker människor alltmer svar på sina frågor och referensstöd på dessa plattformar, i stället för att be om hjälp och söka professionell vård. Människor är även i växande utsträckning intresserade av att höra om andras upplevelser och erfarenheter, och då är de sociala medierna, särskilt olika diskussionsforum eller mobilappar ytterst tillgängliga och enkla källor för att få tag på information.

Ämnet för lärdomsprovet valdes eftersom utvecklandet av familjeförberedelse i Finland är ytterst viktigt då det under skribentens praktik i förlossningssalen blivit klart att en god förberedelse inför förlossning utgör grunden för en positiv förlossningsupplevelse för föderskan. Utvecklandet av förverkligandet av familjeförberedelse har i princip tvingats av omständigheterna under de senaste åren, då Covid-19 pandemin utlöstes år 2020 och tjänster inom diverse sektorer flyttades på nätet. I flera kommuner fattades beslutet att flytta ordnandet av familjeförberedelse tillika till nätet. Skribenten anser att lärdomsprovsämnet således är viktigare nu än tidigare, eftersom både själva familjeförberedelsen och diskussionen om ämnet kan ske på nätet. Med andra ord är det nyttigt, om inte nödvändigt, att förstå den nuvarande situationen och söka sig till de kanaler på gräsrotsnivå där information om ämnet delas.

Familjeförberedelse är viktigt i synnerhet med tanke på att en familj under graviditeten står framför en alldeles ny livssituation, som det är svårt att förbereda sig på egen hand. Vidare är ämnet relevant för att kunna utveckla familjeförberedelse

i den riktning att tjänsten blir så jämlik och tillgänglig som möjligt för alla och att föderskor följaktligen har en likvärdig utgångspunkt inför den kommande förlossningen och påbörjandet av familjelivet.

Syftet med lärdomsprovet är att uppnå ett resultat som bidrar till förbättrings- och utvecklingsförslag, som sedan kan användas av vårdpersonal för att utveckla familjeförberedelse och deras möjligheter att ge likvärdig information om familjeförberedelse. Genom att undersöka ämnet kommer skribenten även själv få en uppfattning om föderskors och stödpersoners tankar, erfarenheter och utvecklingsförslag, som är väsentligt i det kommande yrket som barnmorska.

Lärdomsprovet tillhör projektet digitalt hälsobeteende. Projektet ämnar att öka på förståelsen för hälsorelaterade frågor, särskilt med tanke på att svar på frågor relaterade till hälsa i allt högre grad utreds på internet, utan att vårdpersonal inkluderas. Denna utveckling, som baseras på digitaliseringen, har öppnat ett helt nytt forskningsfält där exempelvis detta lärdomsprov äger rum.

2 BAKGRUND

För att förstå arbetets syfte och de verktyg som används för att uppnå detta är det behövt att ge en bakgrundsbild om familjeförberedelse i Finland. Detta kapitel börjar därmed med att först beskriva syftet med familjeförberedelse och begreppet familj. Sedan behandlas historia om familjeförberedelse i Finland och hur familjeförberedelse genomförs och dess utmaningar.

Eftersom syftet med familjeförberedelse är såsom uttrycket beskriver att förbereda en eller flera individer till ett påbörjande familjeliv är det ur skribentens synvinkel viktigt att förklara vad som i arbetet menas med begreppet familj. Enligt statistikcentralen består en familj av samboende gifta eller samboende personer som har registrerat sitt förhållande, samt deras barn. Detta gäller också för personer som har registrerat sitt parförhållande utan att ha barn.

Barnfamiljer är familjer som har minst ett barn under 18 år. Enligt Statistikcentralen År 2017 bodde 74 % av Finlands befolkning levde i familjer, men endast 39 % av familjerna hade barn. Den genomsnittliga familjestorleken var 2,8 personer. (Statistikcentralen 2018)

2.1 Historia om familjeförberedelse

I detta avsnitt förklaras kort historia bakom familjeförberedelse i Finland, vad familjeförberedelse i Finland innebär idag samt statistik.

På 1920-talet inrättades det första rådgivningssystemet, som utgör grunden för det nuvarande systemet för mödrarådgivning i Finland. Sedan dess har familjeförberedelsen fungerat som en del av mödrarådgivnings systemet. Under årens lopp har familjeförberedelse genomgått förändringar både i fråga om innehåll och genomförande i takt med att samhället och hälsovårdssystemet har förändrats (Haapio 2011). Själva familjeförberedelse har sitt ursprung i mödragymnastik som grundades på 1940-talet för att förbereda blivande mödrar inför förlossningen. På 1950–1960-talen grundades själva mödrarådgivningen, vars syfte var att betrakta förlossningen och moderskapet som en helhet, där även de psykiska konsekvenserna beaktades. Under dessa århundraden spred mödrarådgivningen över hela landet och redan 1957 hade 10 000 mödrar anmält sig till mödrarådgivning (Haapio 2011).

På 1970-talet fick papporna inte delta i förlossningen om de inte hade deltagit i förlossningsförberedelse som då var en del av mödrarådgivning Detta ledde till att fler pappor deltog i kursen och 1980 fick pappor delta i förlossningen även om de inte hade deltagit i kursen. Under detta århundrade utvidgades förlossningsförberedelse/mödrarådgivning till den familjeförberedelse som vi har idag (Haapio 2011). I nästa avsnitt kommer dagens familjeförberedelse att presenteras mer ingående.

2.2 Familjeförberedelse och statistik

Familjeförberedelse är en av de viktigaste delarna av rådgivning och förlossningsvården. Syftet är att vägleda föderskan och familjen genom processen att

bli en familj tills barnet är ett år gammalt. Huvudansvaret för genomförandet av familjeförberedelse ligger hos rådgivningen och deras personal, främst barnmorskor och hälsovårdare. Familjeförberedelsen börjar vanligtvis i mitten av graviditeten och antalet möten under graviditeten varierar (Äitiysneuvolaopas 2013). Möten i små grupper (8–12 personer) har visat sig vara en av de mest effektiva metoderna för familjeförberedelse. Orsaken till detta är förmodligen att de blivande föräldrarna får träffa andra blivande föräldrar och får därmed referensstöd av varandra (Haapio 2011). Studier visar att deltagandet i familjeförberedelse varierar. Särskilt underrepresenterade är omfödernskor och unga under 18 år (Haapio 2011). Med tanke på att unga mödrar skiljer sig från den mest representerade gruppen kan det vara svårt att delta i möten i små grupper. Mot bakgrund av denna framställning gällande diskussionsforum på nätet är det även sannolikt att dessa unga hellre vänder sig till anonyma plattformar för att få stöd.

Att växa upp till att bli förälder börjar under graviditeten. Adekvat tillgång till information är nödvändigt för att föräldrarna ska få den kunskap och erfarenhet som krävs för graviditeten och förlossningen. Studier visar att adekvat tillgång till information spelar en viktig roll i förebyggandet och lindrandet av rädsla vid födseln. (Terveyskirjasto 2020)

En positiv förlossningsupplevelse kan bidra till att samspelet mellan föräldern och barnet blir smidigare. I Finland erbjuder rådgivningen familjeförberedelse åt familjer. Det är viktigt att familjeförberedelse sker i mindre grupper, så att stödet och kommunikation blir bättre och att atmosfären hålls öppen. (Terveyskirjasto 2020)

Trots att barnets födsel är en gemensam upplevelse för hela familjen, har de olika parterna i familjen sina egna behov av information och stöd som bör besvaras. Barnets andra förälder fungerar oftast som stödperson under graviditeten och förlossningen. För att möjliggöra att alla parterns behov av information respekteras, samt att parterna kan fungera som stöd till varandra, vore det behövligt att hela familjen skulle vara närvarande vid familjeförberedelse. Målsättningen är att

familjen beaktas som en helhet och att växelverkan mellan parterna förstärks. (Paananen et al 2015)

Familjeförberedelse under graviditeten täcker följande frågor: olika känslor under graviditeten, slutgraviditet, allmänna sjukdomar och symtom som kräver ytterligare övervakning, förlossning, utskrivning från sjukhuset, amning, ta hand om barnet, föräldraskap, förhållande, familjernas tjänster i staten. (Äitiysneuvolaopas 2013)

Till förlossning inkluderas förlossningens olika skeden, känslan av kontroll och egna önskemål, smärtlindring och de första dagarna med barnet. Vissa familjeförberedelser kan inkludera planering av en önskemålslista som föderskan och stödpersoner kan ta med till förlossningen. Dessa önskemålslistor kan innehålla allt från önskemål gällande smärtlindring till belysning, krystningsställningar, amningshandledning eller bemötande.

Utöver de tjänster som kommunen erbjuder kan föräldrarna söka sig till mödravårdstjänster och familjeförberedelser antingen inom privata eller tredje sektorn. Här finns det mer specifika kurser som exempelvis graviditetsyoga, avslappning och icke medicinsk smärtlindring.

I Finland ordnar t.ex. Folkhälsan som tredje sektors familjeförberedelsekurs en distanskurs. (Folkhälsan 2023)

2.3 Familjeförberedelsens utmaningar

Haapio et al. lyfter i deras verk *Perhevalmennus* (2009) fram de olika utmaningarna som familjeförberedelsen står inför. Familjernas mångfald, växande missbruk av rusmedel och psykiska problem, inkludering av pappor eller stödpersoner, utvidgning till att betona stödet efter förlossningen samt jämlikhet i tjänsterna mellan olika städer och kommuner är exempel på dessa utmaningar (Haapio et al. 2009). Kritik har även riktats mot förberedelsens allmänna karaktär, att man diskuterar uppenbara eller föråldrade fakta och att den mentala delen gällande förlossning och familj inte diskuteras i nödvändig utsträckning (Haapio et al. 2009).

Haapio et al. uppmärksammar även digitaliseringen som en utmaning för familjeförberedelse. De påpekar att familjeförberedelsen har förlorat sitt syfte med tanke på att ge basinformation för de blivande föräldrarna om exempelvis graviditet och förlossning, och att familjerna dessutom är mer kritiska för informationen i detta avseende. Vårdare inom familjeförberedelse har således en viktig roll att spela inte bara som informationsbank, utan också genom att hjälpa parterna att förstå och tillämpa den information som eventuellt har erhållits på nätet och hur de kan förhålla sig kritiskt till den. Haapio et al. påpekar att det är viktigt att de som erbjuder familjeförberedelse även förstår familjerna och i synnerhet de rädslor eller osäkerheter i samband med förlossning och familjeliv som lätt sprids på internet. (Haapio 2009).

Familjeförberedelse har blivit kritiserad för en för stark centralisering kring moderskapet, och ojämlikhet med hänsyn till faderskap. Man har sett män främst som stödpersoner för föderskan, och inte som en aktiv och stödjande part vid kvinnans graviditet och förlossning, som har individuella behov av information och stöd gällande barnets födsel. (Paananen et al 2015)

Familjeförberedelsekurser kan organiseras på många olika sätt, och man måste vara uppmärksam av innehållet och sättet att genomföra dem. Den viktigaste uppgiften för familjeförberedelse är att försöka ge föräldrarna en stark känsla av tillit till sin egen förmåga att klara av förlossningen. (Äitiysneuvolaopas 2013)

Målet med familjeförberedelse är att förbereda föräldrarna inför förlossningen så att den blir en hel och positiv upplevelse för familjen. En lyckad förlossningsupplevelse innefattar en känsla av kontroll. En känsla av kontroll kräver bland annat att kvinnan är säker på sin egen förmåga att föda barn och att hon accepterar förlossningens särdrag som en del av förlossningsupplevelsen. (Paananen et al 2015)

Förberedelserna inför förlossningen börjar vanligtvis under graviditetens sista trimester. Målet med familjeförberedelse är att skapa en så säker och positiv förlossningsupplevelse som möjligt, med föräldrarna aktivt involverade i alla skeden. Familjecentrering och att växa som föräldrar är viktiga delar av familjeförberedelsen. Modern familjeförberedelse, där båda föräldrarna deltar, aktiverar pappan att se sin nya roll som familjemedlem. Faderns roll vid förlossningen är viktig både för mamman och för honom själv. Det är viktigt att mamman känner till och förstår förlossningsprocessen och kan omsätta informationen i praktiken. När föräldrarna är medvetna om sjukhusets vårdpraxis och om hur de själva kan påverka förlossningsprocessen blir samspelet mellan dem och barnmorskan lättare. (Eskola & Hytönen 2002; Haapio 2009.)

Under en familjeförberedelsekurs går man igenom hela förlossningsprocessen. Kunskap om förlossning och förmågan att tillämpa den i förlossningssituationen minskar rädsla och ångest. Detta hjälper till att förebygga smärta under förlossningen. Ett besök på förlossningssjukhuset hjälper föräldrarna att förbereda sig för förlossningen på ett konkret sätt. (Eskola & Hytönen 2002; Haapio et al. 2009.)

Enligt Haapio (2006) studie var betydelsen av familjeförberedelse på sjukhus att göra kvinnan bekant med förlossningsmiljön och förbereda henne för förlossningen både intellektuellt och mentalt. För föräldrarna var det viktigt och förväntat att bekanta sig med förlossningsmiljön och det var förknippat med många positiva

känslor. Att se platserna på riktigt korrigerade orealistiska bilder. Den viktigaste aspekten av den sociala förlossningsmiljön var möjligheten att träffa barnmorskan. Enligt undersökningen ansågs information om förlossningens olika stadier, olika förlossningsmetoder, speciella förlossningssituationer, att stanna hemma under förlossningens första stadier och att åka till sjukhus samt smärtlindring vara viktig. Sjukhuset ansågs vara en mycket bra plats för att ordna kurser i familjeförberedelse. Högst två timmar ansågs vara en bra tid för kursen och sista trimestern av graviditeten ansågs vara en bra tid för coachning. (Haapio 2006.) Idag ordar till exempel HUS områdets sjukhus olika introduktionsbesök på förlossningssjukhuset som är tillgängliga för alla. Kvinnokliniken och Esbo sjukhus har samlat videor på deras Youtube kanal där man kan bekanta sig med förlossningssjukhuset. Hyvinge sjukhus ordnar en familjeförberedelsekurs online som är tillgänglig för alla. Lojo sjukhus utnyttjar deras instagram konto för en virtuell introduktion för att bekanta sig med förlossningssjukhuset (HUS 2023)

2.4 Familjeförberedelse i Helsingfors

Familjeförberedelse för Helsingforsare som väntar sitt första barn, består av en fysioterapi och familjeförberedelse före förlossningen på rådgivningen. Likaså erbjuds familjeförberedelse efter förlossningen och familjeverksamhet i exempelvis lekparken.

Familjer som väntar sitt första barn får boka en tid hos fysioterapeuten genom rådgivningen under graviditetsveckorna 15–25. Fysioterapeuten ger information om motionering under graviditeten, i synnerhet träning av bäckenbottenmuskeln och de förändringar som sker i kroppen under graviditeten. (Helsingin kaupunki 2022)

En del av familjeförberedelse går på nätet. Där fördjupar föräldrarna sig i teman såsom parförhållandet. Målet är att stöda de blivande föräldrarna gällande vård och fostran, så att varje familj kan hitta egna energikällor för att orka i vardagen med det nyfödda barnet. (Helsingin kaupunki 2022)

Familjeförberedelse grupperna i Helsingfors träffas två gånger under graviditeten på rådgivningen. Under den första gången som sker ungefär i mitten av graviditeten, diskuterar man om och återkallar minnen från sin egen barndom och barnet som växer i livmodern. Man funderar på amning och andra praktiska saker som berör skötseln av den nyfödda. Oftast finns det en familj med ett nyligen nyfött barn med på träffen, så att de nyblivna föräldrarna kan ställa frågor till dem. Under den andra familjeförberedelse träffen är temat i sin tur förlossning. Då diskuteras om hur man vet att förlossningen är igång, avfärd till sjukhuset, avslappningsmetoder, smärtlindring, förlossningens olika skeden, hudkontakt och den första amningen och stunderna med den nyfödda. Under träffen berättas även om olika avvikande förlossningar och kejsarsnitt. Man talar om barnsängstiden, mammans fysiska återhämtning, psykiska känslor under de första dagarna och partners delaktighet. (Helsingin kaupunki 2022)

3 FRÅGESTÄLLNING OCH SYFTE

Syftet med studiet är att kartlägga och synliggöra kvinnors och stödpersoners upplevelser angående familjeförberedelse. Studien ämnar ge mer kunskap om familjeförberedelsens erfarenheter. Vårdpersonal inom familjeförberedelse kan sedan utnyttja denna kunskap i avsikt att ge varje kund en positiv och likvärdig utgångspunkt för den kommande förlossningen och familjelivet.

Således lyder frågeställningen som följande:

- Hur beskrivs deltagande i familjeförberedelse på diskussionsforum?

4 TIDIGARE FORSKNING

Som följande presenteras hur artiklar och forskning gällande familjeförberedelse valdes för detta arbete.

4.1 Datainsamling av tidigare forskning

Artiklar och forskningar som valdes skulle vara nyare än 2002 och vara tillgänglig utan kostnad i heltextformat. Sökningen begränsades till språken finska, svenska och engelska. Databaser som användes var Academic Search Complete (EBSCO), Cinahl, Google Scholar. Sökorden som användes var "parental education", "parenthood education", "antenatal education", "föräldraförberelse", "föräldraförberedande", "föräldrautbildning", "förlossningsförberedelse", "familjeförberedelse" samt "Synnytysvalmennus gradu", "perhevalmennus + vanhempien kokemuksia", "perhevalmennus" och "perhevalmennuskurssi". Fler forskningar och två artiklar som valdes till dessa artiklar hittades genom manuell sökning i samband med genomgång av källförtäckning till relaterade examensarbeten.

Tabell 1

Databas	Sökord	Antal träffar	Valda forskningar
Cinahl	parental education, parenthood education, prenatal education, Antenatal education	327 13 64 50	nr. 3, nr. 4 Nr.9
Academic Search Complete (EBSCO)	parenthood education prenatal education antenatal education	58 131 98	nr 5
Google Scholar	perhevalmennus – opinnäytetyö perhevalmennuskurssi – opinnäytetyö	1850 23 409	

	perhevalmennus + "vanhempien kokemuk- sia" Synnytysvalmennus gradu föräldrautbildning	493 26	Nr 6, nr.7, nr.8 Nr.10
Manuell sökning	perhevalmennus, Synnytysvalmennus gradu	4 1860	nr. 1, nr. 2

1. Miksi vanhemmat eivät osallistu perhevalmennukseen? Satu Raatikainen. Pro graduavhandling, Itä-Suomen yliopisto. Maj 2012.

Denna finländska undersökning från 2012, en pro gradu-avhandling, försökte förstå varför föräldrar inte delta eller avbryter en familjeförberedelsekurs, samt vad för slags kurs de skulle önska delta i.

Undersökningen samlade in data genom att 124 föräldrar fyllde i en webb baserad enkät. Svaren på frågorna analyserades sedan på två sätt: den kvantitativa analysen gjordes med hjälp av programvaran SPSS, medan svaren på de öppna frågorna undersöktes närmare med hjälp av innehållsanalys.

Studien visade att de vanligaste skälen till att man inte deltar eller avbryter en familjeförberedelsekurs är att man tycker att den är onödig, eftersom många söker information på egen hand. Andra orsaker var också missnöje med kursinnehållet, obekvämlighet med att delta i en grupps handledning eller fatt kursen inte ordnas i ens egen kommun. Missnöjet med kursinnehållet ökade efter födseln och var mindre vanligt under graviditeten. Enligt deltagarna i undersökningen är de viktigaste teman som bör tas upp i kursen barnets vård, förlossning och amning. Teman som inte upplevdes som nödvändiga var förändringar i relationen och sexualiteten, förmåner för barnfamiljer samt avvikande graviditeter.

2. Isien tuen- ja tiedontarpeet isyydestä, odotusajasta ja synnytyksestä. – Perhevalmennus isyyteen kasvun tukena. Arja Puputti-Rantsi. Pro gradu-avhandling, Turun yliopisto. Oktober 2009.

Syftet med denna finländska undersökning från 2009 var att beskriva fädernas behov av stöd och information om faderskap, graviditetstiden och förlossningen baserat på diskussioner på ett internetforum. Studien ämnade också undersöka om detta behov stämde överens med teman som tas upp i familjeförberedelsekurser.

Data samlades in genom att studera inlägg på ett diskussionsforum för pappor där ämnen som handlade om förlossning och faderskap. Antalet registrerade användare på sidan var 23 och det fanns totalt 233 inlägg. Materialet analyserades sedan genom en kvalitativ innehållsanalys.

Studien visade att män växer i sin fadersroll när de t.ex. ser barnet i en ultraljudsundersökning. Samtidigt kan pappor uppleva ångest kring faderskapet och pappors eventuella negativa känslor tas sällan upp i familjeförberedelsekurser. Män tyckte att det var viktigt av att få information om förlossningen.

3. A randomised controlled multicentre trial of women's and men's satisfaction with two models of antenatal education. Malin Bergström, Helle Kieler, Ulla Waldenström. *Midwifery* 27/2011, s. 195-200.

En studie från 2011 undersökte nöjdheten hos män och kvinnor som deltog i två olika typer av familjeförberedelse, en standardkurs och en "naturlig kurs" som innehöll psykoprofylax med andningsövningar och avslappning. Deltagare från 15 olika kliniker i Sverige, totalt 1087 kvinnor och 1064 män, deltog i studien genom en enkät. Resultatet visade att de flesta kvinnor ansåg förlossningsrelaterade frågor som mycket viktiga, medan många män viktigt fann information om barnets vård och föräldraskap. Generellt var en större andel män och kvinnor nöjda med den naturliga kursen, men fler kvinnor i standardkursen ansåg att det inte hade getts tillräcklig tid för frågor om barnets vård och föräldraskap.

4. Characteristics of Swedish women who do not attend childbirth and parenthood education classes during pregnancy. Helena M. Fabian, Ingela J. Rådestad, Ulla Waldenström. *Midwifery* volume 20, issue 3. September 2004.

En studie som genomfördes i Sverige 2011 syftade till att undersöka hur många gravida kvinnor som deltar i familjeförberedelser och att beskriva egenskaperna hos de kvinnor som väljer att inte delta. De deltagande mammor som deltog i undersökningen var frivilliga. Datainsamlingen samlades in med hjälp av två frågeformulär, ett under graviditeten och ett ungefär två månader efter det beräknade förlossningsdatum. 2546 kvinnor deltog i studien. Resultaten visade att 93 % av de kvinnor som var förstföderskor deltog i familjeförberedelsen, medan 81 % av omföderskor inte gjorde det. Faktorer som var förknippade med att kvinnor inte deltog var: annat modersmål än svenska, låg utbildning, oväntad men välkommen graviditet, negativa förväntningar på förlossningen, arbetslöshet, rökning före och under graviditeten, övervägande av abort, färre barnmorskebesök, negativa förväntningar på tidigt föräldraskap, ålder över 35 år, rädsla för förlossning och tidigare depression.

5. Childbirth and parenthood education classes in Sweden. Women's opinion and possible outcomes. Helena M. Fabian, Ingela J. Rådestad, Ulla Waldenström. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2005.

Denna svenska studie undersökte om den familjeförberedelsekursen som förstföderskor gick igenom hjälpte dem under förlossningen och i det tidiga föräldraskapet. Studien undersökte också sambandet mellan deltagande i familjeförberedelse och användningen av smärtlindring under förlossningen, förlossningssätt, upplevelsen av förlossningen, amningens längd och föräldrarnas uppfattning om sitt föräldraskap. Materialet samlades in genom två enkäter, en under graviditeten och en två månader efter beräknat förlossningsdatum, från 2546 kvinnor som besökte sin mödrarrådgivning för första gången. Data analyserades statistiskt med hjälp av programmet SPSS.

Resultatet visade att 74% av kvinnorna uppgav att den familjeförberedandfamiljeförberedelsen de deltog i var nyttig inför förlossningen och 40% tyckte att den hjälpte dem i föräldraskapet. Kvinnor som deltog i kursen använde fler smärtstillande metoder under förlossningen jämfört med de som inte hade deltagit. Studien fann dock ingen skillnad i upplevelsen av smärta under förlossningen, amningens längd eller kvinnornas uppfattning om sitt föräldraskap. Men kvinnor som hade delta i utbildningen använde epiduralanestesi oftare under förlossningen och icke-deltagande kvinnor hade oftare kejsarsnitt och en sämre förlossningsupplevelse.

6. Synnytysvalmennus kättilötyön interventiona. Sari Haapio. Pro gradu avhandling, Tampereen yliopisto mars 2017

Syftet med den här finska studien 2017 var att undersöka familjeförberedelse som en intervention för barnmorskor och att prova dess effektivitet när det gäller att hjälpa förstföderskor att förbereda sig inför förlossningen. Studiens första fas syftar till att ge information åt förstföderskor och deras partner av familjeförberedelse på sjukhus. Denna information användes i den andra fasen för att informera om genomförandet av den slutliga interventionen inom familjeförberedelse och för att formulera forskningshypoteserna. Syftet med studiens andra fas är att ge information om effektiviteten av familjeförberedelse för förstföderskor så att de bättre kan hantera förlossningsrädsla, sin förlossningsupplevelse, och deras kunighet om smärtlindring under förlossningen. Studiens utformning var en randomiserad kontrollerad studie där man jämförde förstföderskor som fick familjeförberedelse som en extra tjänst med förstföderskor som fick familjeförberedelsen som en vanlig tjänst. Deltagarna var finskspråkiga förstföderskor i åldern 18–40 år (ca. 715 st.) som hade fått ett normalt svar från den första ultraljudsundersökningen. De rekryterades vid den första ultraljudsundersökningen före graviditetsvecka 14. Resultaten visade att interventionen lindrade och minskade föderskors förlossningsrädsla. Resultaten av studien gav en bekräftelse på att familjeförberedelse ses vara en bra tjänst under graviditeten för förstföderskor.

7. Vanhempien arviointia synnytysvalemuksessa. Kirsi Varis. Pro graduavhandling. Itä- Suomen yliopisto. Februari 2014

Syftet med den här finska studien från år 2014 var att beskriva föräldrarnas utvärderingar och erfarenheter familjeförberedelse och hur den stöder deras förberedelser inför förlossningen och bidrar till deras psykiska resurser och allmänna hälsa. Datainsamlingen skedde genom gruppintervjuer, varav åtta stycken. Intervjuerna ägde rum i slutet av 2012 och i början av 2013. Sammanlagt 18 par (36 föräldrar) som deltog i familjeförberedelsen på sjukhuset deltog i studien. Uppgifterna analyserades med hjälp av kvalitativ innehållsanalys. Föräldrarna uppfattade familjeförberedelsen som en i stort sett positiv upplevelse, med betoning på ökad kunskap, egenmakt och ökat självförtroende. Enligt föräldrarna underlättades förberedelserna inför förlossningen genom att de fick information om förlossningen och svar på andra konkreta frågor.

Föräldrarna ansåg att de viktigaste utvecklingsidéerna av familjeförberedelse var att öka den sociala interaktionen i gruppen och att organisera kursen enligt föräldrarnas behov, från undervisningsmetoderna till det praktiska genomförandet av coachingen.

8. Synnytysvalmennus sairaalassa. Sari Haapio. Tampereen yliopisto. 2006

Syftet med denna finska studie från 2006 var att beskriva hur föräldrar som väntar sitt första barn upplever familjeförberedelsen på sjukhus. Syftet var också att beskriva deras erfarenheter av den deltagande undervisningsmetod som användes i coachingen. Uppgifterna samlades in från sex par som hade deltagit i förlossningsundervisning på sjukhus. Deltagarna var familjer som väntade sitt första barn, som kom till Kätilöopisto sjukhus för ett introduktionsbesök. Tematiska intervjuer användes som datainsamlingsmetod. I studien ordnades en experimentell familjeförberedelsekurs, som baserades på tillämpning och användning av de utmaningar som hade tidigare framkommit i studier om familjeförberedelse.

Som ett resultat av studien identifierades betydelsen av familjeförberedelse på sjukhus för föräldrarna som en omfattande introduktion till förlossningsmiljön och förberedelse för förlossningen. Sjukhusets familjeförberedelse fungerade bra som ett extra för rådgivningens familjeförberedelse. En negativ aspekt var blyghet, och till närvaron av andra och som ett hinder för deltagande. Det var också

svårt att komma på frågor utan förberedelse. Sjukhuset och förlossningsrummet ansågs vara en mycket bra miljö för familjeförberedelse kursen.

9. Parents' experiences and perceptions of group-based antenatal care in four clinics in Sweden. Ewa Andersson, Kyllike Christensson, Ingegerd Hildingsson. Midwifery 28/2012, s. 502–508.

Syftet med denna svenska studie från år 2010 var att undersöka blivande föräldrars uppfattningar och erfarenheter av den gruppbaseade familjeförberedelsen på fyra olika kliniker i Sverige. På dessa kliniker tillämpas en variant av förberedande kurser för blivande föräldrar som är inspirerade av en dansk modell. Denna modell innebär att den fysiska hälsokontrollen av den gravida kvinnan endast tar cirka tio minuter och sker individuellt med barnmorskan efter det att den gemensamma två timmar långa gruppssessionen har avslutats. Metoden var innehållsanalys. Studien genomfördes med sammanlagt 28 intervjuer, både grupp och individuell. I resultatet kom det fram att gruppen föreslog att det skulle finnas separata gruppssessioner för könen. Vissa deltagare ansåg att de hade fått tillräckligt med information om förlossning men önskade mer råd och stöd om de första veckorna efter förlossningen och om hur man tar hand om en nyfödd bebis. Flera män kände sig passiva under kursen och menade att det var svårt för dem att prata om traditionellt kvinnliga ämnen i gruppen. Trots detta upplevde både män och kvinnor att de fått styrka och självförtroende av att delta i kursen. Vissa föräldrar var dock missnöjda med att barnmorskan i vissa grupper inte hade tagit hänsyn till deltagarnas önskemål om kursinnehåll. Slutligen önskade flera deltagare mer information om förändringar i relationen och sexualiteten efter att ha fått barn.

10. Förstagångsfäders upplevelser av föräldrautbildning, förlossning och första året som far. Åsa Premberg. Avhandling. Göteborg: Göteborgs universitet. 2011.

Denna svenska avhandling från år 2011 hade fyra huvudsakliga mål. Ett av målen var att undersöka hur förstagångsfäder upplevde processen med familjeförberedelse, förlossning och det första året som pappa. Ett annat mål var att skapa ett instrument som skulle kunna användas för att mäta förstagångsfäders upplevelser av och behov under förlossningen.

Materialet till studien samlades in genom intervjuer, för de tre första målen. För varje delstudie rekryterades tio nyblivna pappor från olika sjukhus i både små och stora städer i Sverige. 306 nya pappor deltog i undersökningen för den fjärde delstudien, rekryterade från ett sjukhus i en storstad och ett sjukhus på landsbygden. Forskaren strävade efter att få en fenomenologisk förståelse och analyserade materialet med hjälp av "fria fantasifulla variationer". Enkätmaterialet analyserades med hjälp av explorativ faktoranalys och multitraitanalysmetoden, och en analys genomfördes också för att identifiera korrelationer och varianser.

Resultaten visade att familjeförberedelsen hade en mindre viktig betydelse för papporna, som fick information genom att ställa frågor under utbildningen men också genom att skaffa sig kunskap genom litteratur och internet. Det var dock viktigt för männen att träffa andra blivande pappor, dela erfarenheter och diskutera i grupper med enbart män. Papporna uppskattade också möjligheten att höra erfarna pappors erfarenheter av förlossningen. Papporna uppfattade att kursen i första hand fokuserade på kvinnan, att de själva hade en sekundär roll och att deras uppgift var att följa med kvinnan under utbildningen och att ge stöd under förlossningen.

4.2 Sammanfattning av tidigare forskning

Efter att ha läst dessa studier kan man dra slutsatsen att det som verkar vara viktigt för alla är att utbildarna tar reda på vad denna grupp vill ha i början av förberedelsen och anpassar innehållet därefter. De flesta har dock haft en positiv erfarenhet av förberedelsen och anser att den är användbar och stödjande. Den viktigaste delen av kursen för de flesta är förberedelserna inför förlossningen. För att en kurs skall bli lyckad bör man se till att grupperna inte är för stora och att de fysiska förutsättningarna är goda för att genomföra en kurs. De bör också fokusera på interaktion och tillåta och uppmuntra till diskussion. Pappor bör beaktas och uppmuntras att delta i kursen och diskussionerna. För att respektera de kvinnor som känner sig obekväma med att tala om känsliga frågor i männens

närvaro skulle det vara bra om det fanns möjlighet för män och kvinnor att diskutera separat i sina egna grupper.

5 TEORETISK REFERENSRAM

Den teoretiska referensramen som valts utgår ifrån Barbro Gustafsson (1997) teorin om bekräftelse. Människor söker sig till diskussionsforum då de vill ha en känsla av samhörighet och att de accepteras utan fördomar. Därför anser skribenten att bekräftelse är en lämplig teori för att förklara hur en positiv relation påverkar en person.

Bekräftelse är avgörande för en persons självbild och självförtroende, eftersom det leder till känslor av stöd, anpassning, acceptans och möjligheter för mognad och utveckling, samt ökar arbetsglädje och flexibilitet. Bekräftelse kan också ha en terapeutisk effekt på en person. Det är en viktig grund för en människas mognad och liv. (Gustafsson 1997)

När en person känner sig bekräftad, ökar de känslor av självförtroende och anpassning. Bekräftelse kan ses som en form av kärlek där en person visar omsorg genom att visa att hen bryr sig. Däremot är icke-bekräftelse när en person visar att de inte bryr sig eller begränsar någon annans frihet. Genom att ge bekräftelse till någon, erkänner vi deras existens och skapar en relation baserad på detta. Enligt tidigare forskning är det viktigare att acceptera själva relationen och relationens existens, än själva innehållet i den. (Gustafsson 1997)

När vår sårbarhet ökar blir bekräftelse extra viktigt. En bekräftande interaktion har stort värde eftersom den kan öka en persons självvärde och därmed minska deras sårbarhet. Däremot kan en icke-bekräftande interaktion vara mycket sårande, eftersom det förnekar vårt värde, vår styrka som människa och vår existens. Bekräftelse och emotionellt socialt stöd har en samband med vår hälsa och vårt välbefinnande. (Gustafsson 1997)

Sauk-modellen är en modell som används inom bekräftande omvårdnad (Gustafsson 1997) Målet med den bekräftande omvårdnaden är att stärka och främja människors förmåga att leva ett liv med värdighet och mening. Denna omvårdnadsmodell grundar sig på en etisk synpunkt som respekterar patientens unika personlighet, subjektivitet och självbestämmande. Bekräftelse kan leda till ökad självförverkligande, självbestämmande och självbedömning hos människan. SAUK-modellen är en process med fyra faser och fem etiska principer för bekräftelse. (Gustafsson 1997)

S-fasen (Sympati) Det innebär att vårdaren visar förståelse för patientens känslor och bekymmer genom att visa medkänsla och sympati.

A-fasen (Acceptans) innebär att vårdaren skapar en positiv och öppen kommunikation genom att ge patienten möjligheten att dela sina känslor, tankar, önskningar och erfarenheter utan fördomar eller förnekelse.

U-fasen (Upplevelse) Innebär att vårdaren förstår och tar in information om patientens upplevelser och vad de betyder för personen i den aktuella situationen. Vårdaren lyssnar på patientens historier och reflektioner och använder sin egen kunskap och erfarenhet för att förstå vem patienten är och vad de vill.

K-fasen (Kompetens) består av tre delfaser.

Första delfasen är livsplan, där vårdaren lägger focus på vad patientens planer och mål för livet är.

Andra delfasen är repertoar, där vårdaren lägger focus på den livskompetens patienten har, det vill säga patientens aktuella och potentiella förmåga hen har att uppfylla sin livsplan.

Tredje delfasen är miljö. Miljö delas upp i två delar, inre och yttre miljö. Inre miljö handlar om att vårdaren lägger focus på de faktorer som har inverkan på patientens självbild och beslutsprocesser som en person går igenom.

Yttre miljö handlar om att vårdaren lägger focus till patientens omgivning och de faktorer som påverkar patientens möjligheter att agera enligt sin egen vilja. Vårdaren fokuserar på om patienten har en lämplig eller mindre lämplig omgivning för att förverkliga sin vilja. (Gustafsson 1997 s.58, 63–65)

För att säkerställa att omvårdnaden är etiskt korrekt finns fem grundprinciper baserade på respekten för den enskildas rätt till subjektivitet, unikheter och självbestämmande. Dessa principer handlar om att anpassa omvårdnaden till den enskilde patienten, involvera patienten, ge patienten inflytande, förstärka patientens tilltro och skapa en jämlik relation mellan patient och vårdare. (Gustafsson 1997, s.58)

6 ETIK

Framställningen och arbetsprocessen bakom detta arbete har uppgjorts i enlighet med forskningsetiska delegationens riktlinjer. Vilket innebär att följa allmänlig omsorgsfullhet, ärlighet, och noggrannhet i forskningen och att använda etiskt hållbara undersöknings- och bedömningsmetoder som också är överensstämmande med kriterier för forsknings- och utvecklingsarbete. (Forskningsetiska delegationen 2012). Arbetet beaktar även god vetenskaplig praxis på Arcada (2019) samt etiken för skribentens eget yrkesområde.

En av hörnstenarna i en samhällsvetenskaplig forskning är att skydda människors privatliv (Berg 2015). Skydd för privatliv är även en i Finlands grundlag skyddad grundrättighet som tillhör alla människor. Kozinets betonar vikten av att individernas personers integritet i en netnografisk forskning på ett sätt där det är omöjligt att sammankoppla ett inlägg med en person (Kozinets 2010). Kozinets behandlar vidare fyra forskningsetiska frågor som är relevanta och viktiga att följa då man genomför en netnografisk studie (Kozinets 2011).

Grundregeln i etiska riktlinjer som inkluderar undersökning av personer och deras erfarenheter är att det krävs uttryckligt samtycke till att materialet används för forskning. I den förevarande undersökningen, där data samlas in från discussionsforum som finns på nätet, skulle det vara mycket svårt, om inte omöjligt, att uppfylla detta krav. I en netnografisk forskning bör därför särskild noggrannhet ägnas åt att skydda både personernas identitet och privatliv så att de inlägg som publiceras av dessa personer inte kan spåras till personen i fråga.

Grundtanken för diskussionsforum - i varje fall de forum som undersöks i denna framställning - är att de är anonyma. De personer som deltar i diskussionsforumet och lägger till ett inlägg använder huvudsakligen endast förnamn eller en pseudonym. Anonymitet på dessa forum innebär dock inte att personerna automatiskt ger sitt samtycke till att deras information används av en utomstående av forskningsskäl. I enlighet med Kozinets forskningsetiska frågor som anges ovan och för att skydda individers privatliv kommer ingen identifierande information, d.v.s. namn, att ingå i framställningen. Dessutom kommer inga inlägg att citeras direkt, men inläggets kärntankar och budskap kommer främst att presenteras i stora drag i resultatavsnittet.

7 METOD OCH DATAINSAMLING

I detta kapitel presenteras hur studien genomförts och vilka datainsamlingsmetoder som använts. Även metodernas innebörd och orsaken till val av dem förklaras.

7.1 Netnografi

Enligt Berg (2015) kommer ordet netnografi från orden "*internet*" och "*etnografi*". Etnografi är en sammanskrivning från grekiskans *ethnos* (folk) och *grafein* (skriva) och kan enklare definieras som en vetenskaplig riktning där man beskriver olika människors sociala eller kulturella liv. I netnografi förklaras i sin tur människornas sociala och eller kulturella händelser som finns tillgängliga på webben. Syftet med den etnografiska metoden är att bilda en helhetsbild av hur människan och dess omgivning ser ut. Oftast sker detta genom att man fysiskt deltar i de sociala situationerna som man forskar, till exempel genom att göra en personlig- eller gruppintervju, då man själv också deltar i diskussionen. (Koppa 2015)

Enligt Berg (2015) är utgångspunkten i en etnografisk studie att man är fysiskt på plats för att samla in materialet till studien, medan man i en netnografisk studie samlar in materialet digitalt, utan att vara fysiskt närvarande då materialet skapas.

Enligt Berg (2015) är det typiskt för en netnografisk studie att kvantitet spelar större roll än kvalitet. Därigenom är det viktigt att ha tydliga avgränsningar, det vill säga orsaker som förklarar varför man väljer en viss källa istället för en annan och vilket material avsiktligt vill lämna bort.

7.2 Datainsamling av material

Insamling av data har genomförts genom att granska två finska diskussionsforum som är de mest använda diskussionsforumen i Finland. För att skydda personernas anonymitet i detta arbete, presenteras inte diskussionsforumen mer specifikt.

Sökorden som användes i dessa två diskussionsforum var "synnytysvalmennus" och "perhevalmennus". Eftersom majoriteten av de ifrågavarande diskussionsforums användare talar finska, användes finska sökord.

Datainsamlingen utfördes genom att samla in svaren från fyra stycken inlägg på den första diskussionsforumet som användes, och 58 stycken inlägg på den andra diskussionsforumet med sökorden "synnytysvalmennus" och "perhevalmennus". Inläggen var från år 2006–2021. Inläggen som valdes med till lärdomsprovet sparades på ett skilt Word dokument och granskades därefter mer ingående. Inläggen granskades manuellt för att få en klar blick på innehållet och för att hitta vissa likheter och olikheter som fanns i inläggen. Inläggen som valdes för en mer noggrann granskning innehöll orden familjeförberedelse i rubriken, andra inlägg lämnades bort för att begränsa inlägg. Inläggens mest centrala tankar och frågor presenteras i skilda tabeller nedan.

Från den första diskussionsforumen som granskades hittades 60 inlägg med sökordet "synnytysvalmennus". Eftersom flesta av rubrikerna inte innehöll ordet "synnytysvalmennus", togs de bort från närmare granskning. Endast fyra trådar innehåller frågor om familjeförberedelse och de inläggen valdes för tydligare granskning. Alla inläggen var gjorda mellan åren 2009–2020. Sammanlagt fanns det 109 kommentarer i dessa inlägg.

Från den första diskussionsforumen som granskades söktes inlägg också med sökordet "perhevalmennus", men flera av trådarna med sökordet "perhevalmennus" var de samma som med sökorden "synnytysvalmennus". Med sökordet perhevalmennus hittades två nya trådar gällande familjeförberedelse, där fanns kommentarer allt som allt 1. Båda inläggen hade i rubriken ordet "perhevalmennus", därför togs dessa trådar till en tydligare granskning. Båda inläggen var skrivna år 2006.

Från den andra diskussionsforumet söktes inlägg med sökordet "synnytysvalmennus" och sammanlagt hittades det 300 inlägg. För närmare granskning valdes 58 inlägg som innehöll ordet "synnytysvalmennus" i rubriken. Dessa inlägg var skrivna mellan åren 2006–2020. Dessa 58 inlägg innehöll sammanlagt 287 kommentarer. Eftersom redan 300 inlägg kom fram med sökordet synnytysvalmennus, söktes det inte skilt med sökordet "perhevalmennus".

En stor del av inläggen bestod av förfrågningar angående tillgänglighet av familjeförberedelse tjänster inom en viss stad eller kommun, men dessa togs inte med i granskningen. Till närmare granskning togs enbart inlägg som kunde kopplas till lärdomsprovets forskningsfrågor. En närmare granskning fick även några andra inlägg som innehöll olika frågor och tankar om familjeförberedelser.

Frågorna i tabellen:

Spalt 1: Hurdana upplevelser har de som skrivit på diskussionsforum haft av familjeförberedelse?

Spalt 2: Vad har de som skrivit på diskussionsforum fått för information och handledning i familjeförberedelse?

Spalt 3: Finns det skillnader i uppfattningarna hos dem som skrivit på diskussionsforum och som gått en kurs i familjeförberedelse på stadens rådgivning eller den privata sektorn?

Spalt 4: De vanligaste frågorna eller tankar som uppkommit på diskussionsforumet gällande familjeförberedelse.

Tabell 2

Upplevelser	Information och handledning	Skillnader	Fågor och tankar
Bra att vara förberedd och på så sätt kunna ställa bättre frågor, önskemål och påverka till sin förlossning	Om den ordnas i förlossningssjukhus ser man utrymmen		Några som skrev att de var rädda att gå med, för att de inte vill veta "för" mycket
All information finns på nätet som behövs			Fler som kände press från rådgivningen att delta i en familjeförberedelsekurs
Ingen information om amning			
Flera var besvikna på amningshandledningen före förlossningen	Information om amning	Kunder som använde sig av den privata sektorns tjänst hade mer positiva upplevelser	Fler undrade vad som en familjeförberedelsekurs innebär

Flera var besvikna att det ordnades ingen familjeförberedelse i deras kommun/stad	Andningsövningar inför förlossning	Det finns stora skillnader mellan familjeförberedelse i olika kommuner och städer	Fanns det någon information som man inte själv hittar från webben.
	Smärtlindring under förlossning (mest medicinsk)		Måste man delta?
	Besök till förlossningssalen		Måste stödpersonen delta, för att få vara med i förlossningen?
	Speciellt omtyckt var den sektionen av familjeförberedelse som behandlade parförhållandet under och efter graviditeten		Flera som undrade varför de inte hade fått någon information på rådgivningen?
			Flera som undrade att på vilka veckor skall man delta i en familjeförberedelsekurs

			Många var av den åsikten att de inte vill delta i familjeförberedelsen alls
			Fler som kände press från rådgivningen att delta i en familjeförberedelsekurs
			Flera som var osäkra av sin ålder, om man var för ung eller gammal, hur kommer de andra möta en

8 RESULTAT

Syftet med studiet var att beskriva de upplevelser som skrivs på diskussionsforum angående familjeförberedelse och på detta sätt bidra till utvecklandet av kunskap om familjeförberedelse så att alla skulle få en jämlik förberedelse inför förlossning och det på börjande familjelivet.

Resultaten visar tydligt att familjeförberedelse inte är en jämlik upplevelse för alla, då det för det första i vissa städer eller kommuner inte över huvud taget erbjuds en kurs i familjeförberedelse för familjerna. Faktumet att denna studie har delvis genomförts under coronapandemin, har det också kunnat påverka de olika special tillstånden att en familjeförberedelsekurs i en viss kommun/stad inte alls ordnats. Resultaten visade sig också att det fanns stora skillnader mellan familjeförberedelse i olika kommuner och städer. De flesta frågorna och tankarna som uppkom i diskussionsforumen var relaterade till familjeförberedelsens innehåll. Det var oklart vad är en familjeförberedelse? Varför måste man delta? Måste

partner delta ifall man vill att partnern skall kunna delta i förlossningen? Under vilka graviditetsveckor skall man delta? Många var av den åsikten att de inte vill delta i familjeförberedelsen alls,

och det kom upp fler som kände press från rådgivningen att delta i en familjeförberedelse kurs. Men sedan fanns det också flera som undrade varför de inte hade fått någon information på rådgivningen?

Flera som skrev på diskussionsforumet var osäkra av sin ålder. De var osäkra om man var för ung eller gammal, hur kommer de andra möta en?

Teman som många önskade att skulle ha behandlats i den familjeförberedelsekursen de deltog i var bland annat mera information om amning. Olika andningsövningar inför förlossning. Smärtlindring under förlossning, och det verkade att de som skrev på diskussionsforumet var mer intresserade av de olika medicinska smärtlindringsmetoderna.

Man undrade också ifall det skulle ha varit möjligt att besöka förlossningssalen. I diskussionsforumen kom det fram att speciellt omtyckt var den sektionen av familjeförberedelse som behandlade parförhållandet under och efter graviditeten. Upplevelser som kom fram vara att den kunde vara bra att vara förberedd och på så sätt kunna ställa bättre frågor, önskemål och påverka till sin förlossning.

Det finns behov för vårdpersonal att utveckla och bilda en enhetlig familjeförberedelse som kan användas i alla kommuner och städer. De vanligaste teman som framkom på diskussionsforumen var missnöjet med familjeförberedelser som erbjuds av staten. Största delen av inläggen handlade om att personerna var missnöjda eller tyckte familjeförberedelse var otillräcklig och man lärde sig inget nytt eller fick ingen ny information från den. Det fanns flera som skrev att de fick samma information från familjeförberedelse kursen, som de redan självständigt hade hittat på webben. Ett betydande upptäckt var att bara ett fåtal positiva inlägg fanns.

9 DISKUSSION

Resultat i förhållande till studiens syfte och frågeställning. Syftet med lärdomsprovet är att uppnå ett resultat som bidrar till förbättrings- och utvecklingsförslag, som sedan kan användas av vårdpersonal för att utveckla familjeförberedelse och deras möjligheter att ge likvärdig information om familjeförberedelse. Frågeställningen var: "Hurdana upplevelser har familjerna haft av familjeförberedelse på diskussionsforum?"

En överblick som kommer fram i svaren var att deltagarna i familjeförberedelse kursen önskar sig en bättre ordnad kurs, bättre innehåll och atmosfär i kursen, erfarna instruktörer eller möjlighet att välja själv en instruktör, bättre kvalitet på kursen, och hänsyn till den andra föräldern. Ett upptäck som kom fram i resultatet var att bara fåtal positiva tankar om familjeförberedelsekurser fanns med. Dock kan detta förklaras med att människor ofta delar med sig negativa upplevelser för att väcka diskussion? Kan det hända att de mer negativa inlägg och negativa upplevelser får mera uppmärksamhet i media och därför fanns det fåtal positiva upplevelser. Kan det vara en kulturell fråga att man inte så lätt ger positiv feedback, men bara koncentrerar sig på det negativa?

Det som kommer fram är att deltagaren i kurserna har olika behov och de borde tas i beaktande. Detta faktum understryker behovet av att alltid anpassa kursen enligt varje enskild grupp. Det betyder att man måste ta hänsyn till deltagarnas specifika behov och omständigheter för att skapa en kursupplevelse som är meningsfull och relevant för dem. Genom att anpassa kursen på detta sätt kan man skapa en positiv och givande lärandemiljö för alla deltagare, och öka deras motivation och engagemang för att fortsätta delta och utvecklas.

Det som kom även fram i tidigare forskning var att stödpersoner kan ha en känsla att de känner sig passiva eller utanför, det kan leda till att de går igenom negativa tankar inför föräldraskapet. Det skulle man möjligtvis kunna undvika genom att ordna skilda grupper, eller enstaka träff till endast stödpersoner. I resultaten kom också fram att flera var osäkra av sin ålder, de kände sig "för unga" eller "för

gamla" detta kunde man också lösa med att ordna grupper i olika åldrar, eller livssituationer.

Metoden netnografi, som valdes för studien visade sig passa väl för studiens syfte och forskningsfrågor. Undan presenteras metodens styrkor och svagheter. Det visade sig att det finns mycket material på diskussionsforumen kring lärdomsprovets ämne och materialet var lättåtkomligt. Svagheten med den netnografiska metoden är att man inte är fysiskt på plats, vilket kan leda till att man missar viktiga detaljer som kroppsspråk och misstolkar skrivna uttryck såsom stora bokstäver, eller personers egna ordval. Det finns således en risk att man tolkar en annans text på ett felaktigt sätt. Resultaten är baserade på skribentens egen tolkning. Trots det granskades de olika diskussionstrådarna noggrant och avsikten var att välja med alla diskussionstrådar där förekom olika åsikter om familjeförberedelse. Därmed anser skribenten att hen hittade tillräckligt många inlägg för att nå ett relativt pålitligt resultat.

Eftersom materialet bestod av inlägg från diskussionsforum som är skrivna av anonyma personer kan man inte pålitligt bevisa att alla erfarenheter är sanna, eller ifall en person bara velat skapa diskussion eller skapa reaktioner hos de andra deltagarna.

Konkreta ändringar som skribenten föreslår på basen av studiens resultat är att man kunde mera utnyttja internet, till exempel ha olika kurser via teams så att kursgrupperna kunde vara större och fler människor kan delta och få samma information. Sedan efteråt kunde man konsultera en barnmorska via till exempel en mobilapplikation, eller via webben. Detta strider emot resultaten som kommer fram i den tidigare forskningen, då stora kursgrupper leder till det att man inte kan anpassa kursens innehåll att passa alla, ju fler deltagaren det finns.

Ett annat tema som kom upp var att man kunde bilda egna grupper till stödpersoner. Dessa båda konkreta ändringar kunde också vara exempel på vidare forskning i ämnet.

10 KRITISK GRANSKNING

Metoden för studien är netnografisk, som bygger på fri observation av diskussioner på Internet. De material som ska analyseras samlas in från de två mest använda diskussionsforum i Finland.

Netnografiska studier blir alltmer viktigare varje år, eftersom mer än en miljard människor i dag är aktiva på sociala medier på något sätt. 69 % av finländarna i åldern 13–89 år använde sociala medier (Statistikcentralen 2021)

Medias betydelse har ökat under pandemin. Den information som söks och tas emot via sociala medier varierar kraftigt mellan kanalerna och de personer som använder dem. Om ämnet är mycket personligt eller känslomässigt är informationens tillförlitlighet och sanningshalt inte alltid faktabaserat. Graviditet och förlossning är en viktig tid för en kvinna i hens liv, och resten av familjen, men det kan också vara en tid av rädsla och osäkerhet. Det finns ett stort behov av information och referensstöd. På diskussionsforum baseras informationen ofta på åsikter och synpunkter. Starka personliga åsikter leder ofta till att ämnet spårar ut från den ursprungliga frågan, eller att den till slut försvinner helt och hållet.

KÄLLOR

Andersson, E. Christensson, K. & Hildingsson, I. (2010). *Parents' experiences and perceptions of group-based antenatal care in four clinics in Sweden*. 7 s. *Midwifery* 28/2012, s. 502-508.

Arcada. (9.4.2023). *God vetenskaplig praxis vid Arcada*. https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2019-06/god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada.pdf

Berg, M. (2015) *Netnografi: att forska om och med internet*. 1. uppl. Lund: Student-litteratur.

Bergström, M. Kieler, H. & Waldenström, U. (2009). *A randomised controlled multicentre trial of women's and men's satisfaction with two models of antenatal education*. 6 s. *Midwifery* 27/2011, s. 195-200.

Butchart, M. Dugart, P. Paul, J. & Symon, A. (2007). *Self-Rated "No- "and "Low- " Risk Pregnancy: A Comparison of Outcomes for Women in Obstetric- Led and Midwife- Led Units in England*. *Birth*. Number 34, 323-330.

Eskola, K. & Hytönen, E. (2002). *Nainen hoitotyön asiakkaana*. Helsinki: WSOY.

Fabian, Helena M.; Rådestad, Ingela J. & Waldenström, U. (2004) *Characteristics of Swedish women who do not attend childbirth and parenthood education classes during pregnancy*. 10 s. *Midwifery* volume 20, issue 3.

Fabian, Helena M. Rådestad, Ingela J. & Waldenström, U. (2005). *Childbirth and parenthood education classes in Sweden. Women's opinion and possible outcomes*. 9 s. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2005 (84)

Folkhälsan. (7.4.2023) *Babydax*, <https://www.folkhalsan.fi/aktivitet/vuxna/vantabarn/familjeforberedelsekurser/?coursesregion=Webbaserad#courses-region-select>

Forskningsetiska delegationen. (9.4.2023) *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser för den i Finland*, https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Gustafsson, B. (1997). *Bekräftande omvårdnad, SAUK-modellen för vård och omsorg*. Studentlitteratur, Lund.

Haapio, S (2006). *Synnytysvalmennus sairaalassa*. [Pro gradu-avhandling, Tampereen yliopisto]

Haapio, S. (2017) *Synnytysvalmennus kätilötyön interventiona*. [Pro graduavhandling, Tampereen yliopisto].

Haapio, S. Koski, K. Koski, P. & Paavilainen, R. (2009). *Perhevalmennus*, 1 painos, s. 184,185, 187

Helsinki. (11.3.2023), *Perhevalmennus Helsingissä*, <https://www.hel.fi/sote/perheentuki-fi/raskaus-ja-synnytys/palvelut-raskausaikana/perhevalmennus-sa/>

HUS, (17.3.2023) *Synnytyssairaalan valinta ja tutustumiskäynnit*, <https://www.hus.fi/potilaalle/hoidot-ja-tutkimukset/synnytyssairaalan-valinta-ja-tutustumiskaynnit#lohjan-sairaala>

Klemetti R, Hakulinen-Viitanen T. (Äitiysneuvolaopas. *Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Opas 29/2013. s.78-84

Klemetti, R & Hakulinen-Viitanen, T. (11.3.2023) *Äitiysneuvolaopas*, https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110521/THL_OPA2013_029_verkko.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Koppa, (1.5.2021) *Etnografinen tutkimus*. Jyväskylän Yliopisto, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus>

Paananen, U. (2015), *Perhe- ja synnytysvalmennus*. Teoksessa Kättilötyö. Toim Paananen, U. Pietiläinen, S. Raussi-Lehto, E. Väyrynen, P. Äimälä, A-M. Lindqvist, E. Immonen, P. Matikainen, A-M. (toim.). Kättilötyö. Tampere: Edita Publishing Oy, 201-203.

Paananen, U.(2015) , *Raskaus, synnytys ja lapsivuodeaika* . Teoksessa Kättilötyö. Toim Paananen, U. Pietiläinen, S. Raussi-Lehto, E. Väyrynen, P. Äimälä, A-M. Lindqvist, E. Immonen, P. Matikainen, A-M. (toim.). Kättilötyö. Tampere: Edita Publishing Oy, s. 208-213.

Premberg, Å. (2011). *Förstagångsfäders upplevelser av föräldrautbildning, förlossning och första året som far*. [Avhandling. Göteborg: Göteborgs universitet]. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/23936/7/gupea_2077_23936_7.pdf

Puputti-Rantsi, A. (2009). *Isien tuen- ja tiedontarpeet isyydestä, odotusajasta ja synnytyksestä. – Perhevalmennus isyyteen kasvun tukena*. 79 s. [Pro graduavhandling, Turun yliopisto].

Raatikainen, S. (2012). *Miksi vanhemmat eivät osallistu perhevalmennukseen?* 88 s. [Pro gradu-avhandling, Itä-Suomen yliopisto].

Robest V. Kozinets, 2010. *Netnografi, Etnografiska undersökningar på nätet*. Upplaga 1:1. Holmergs AB s. 87-198

Statistikcentralen. (17.1.2023) *Familj*. https://www.stat.fi/meta/kas/perhe_sv.html#:~:text=En%20familj%20utg%C3%B6rs%20av%20sammanbände,och%20som%20inte%20har%20barn.

Statistikcentralen. (17.1.2023). *Perheiden määrä kääntyi laskuun*. https://www.stat.fi/til/perh/2017/perh_2017_2018-05-25_tie_001_fi.html

Statistikcentralen. (21.4.2021) : *Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö ,2020, Liitetaulukko 25. Seuratut yhteisöpalvelut 2020, %-osuus väestöstä* . https://www.stat.fi/til/sutivi/2020/sutivi_2020_2020-11-10_tau_025_fi.html

Tana, J. (29.4.2021) *Infodemiology, studying rhythmicity in online health information behaviour. Information studies faculty of social sciences, business and economics*. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/173030/tana_jonas.pdf?sequence=1&isAllowed=y .

Terveyskirjasto, (7.5.2021). *Synnytykseen valmistautiminen*. https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=odk00062&p_hakusana=perhevalmennus

Varis, K. (2014) .*Vanhempien arviointia synnytysvalemuksess*. [Pro graduavhandling, Itä- Suomen yliopisto].